

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. ~~8 - Skov~~

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Heskestad

Emne: 7. Skav

Bygdelag:

Oppskr. av: B. Flom

Gard:

(adresse): Heskestad

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Nei, kanskje hjelpefor har vore brukt.
2. Det omå ha vore markafor
3. A skava, skjev-skov - har skave.
4. Ja, skav har vore ^{nytte} til krøterfor. Skav.
 Summe stader har det vore regulert for frametter vinteren, andre stader som hjelpefor, når det synle seg at høy = stavn minke.
5. Råin, osp, hegg og selja og alm og lind, men det er lite av dei to siste treslag. Barte vart ikkje skavne. Råin, alm, osp.
6. Har truleg vorte nytta om råin.
7. Nei.
8. Nei, helst berre kyrne. Om vinteren og våren. Dyra fekk skavet for seg sjølv. Skav av or lika ikkje dyra.
9. Ja, ved foing med skav mente ein mjølka auka og at ho vart feilare og gav meir smør. Skav av råin og hegg kunn gje smør av beist smak på mjølka.
10. Det vanlige var å dra til skogs for å henta skovveden. Heskjevskut (stavn) vart skave, men skavet var ikkje

Sjå avskrift
av brev.

- nyttå til krøtufor.
11. Å henta skovved.
12. Skovved.
13. Nei, brætt om det er kjent her i den nemnde tyding.
14. Framover vinteren og mot våren. Nei, ein kjemur ikkje den nemnde langfredags skikk.
15. I vedskjulet eller inne i stova.
16. Skavljå (avbruten ljå), bandakniv og tollkniv vart nytta til skaving. Skavkniv var laga til skavandeid. Det er vel brætt om tymsleljåane har vore i bruk dei siste hundre år, og ein difor ikkje seia om dei var mobaste skavreiskaper.
- 17.18. Som nemnt under sp. 15 går skavmaga for seg i vedskjulet eller inne i stova, medan hesjeveder vart skaven på ein stabbe på tūnt. Ved skaving i stova hadde ein gjerne ei stonga som sto på golvet og den øvste enden festa til ein bjelke i lemen. Mot denne stonga sette dei skavljåen. Lengdekanten var og nytta til å stø skavljåen mot. Namnet skovhol er ikkje kjent her.
19. Skavaren sat ankan på ein krakk eller ein stol. Skavreiskaper vart halden inn til stonga med den eine handa, og skavkveppen vart draggen fram og tilbake med den andre.
20. Skovved.
21. Skav.
22. Skov både tunne kjeppar og ved av store tre. Skovveden hadde ymse lengder, men vanleg berre vestlengd.

23. Sproka (fleirtal). Ikkje ulike namn etter tjukkleiken.
24. Regelen var det helst skulle vera berre borken utan fliser av veden. Det var skilnad på skavarar. Lume var flinkare og fekk finare skav.
25. Sproka vart nytta i kjøkenet, til bakkstevd og til hurved.
26. Nei, det er helst stutt. I serleg stor fornaid om varen kan det nok henda at det er dei som ummbyr til skavet.

4/12-1953.

Or brev frå B.Flom 22/9 1954:

"Diverre er nok svaret grunna på ei mistyding skjönar eg no. "Skav" er ikkje her nytta som nemning for treet raun, men for både raun og selje har nemninga "skovved" vorte nytta. Med utsegna "å hogga skovved" meinte ein at det var raun og selje som skulle hoggast."